

Versiune anonimată

Traducere

C-335/23 – 1

Cauza C-335/23

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

26 mai 2023

Instanța de trimitere:

Landgericht Frankfurt am Main (Germania)

Data deciziei de trimitere:

23 februarie 2023

Reclamantă și apelantă:

MN

Pârâtă și intimată:

Qatar Airways

Landgerichts Frankfurt am Main (Tribunalul Regional din
Frankfurt pe Main, Germania)

[omissis]

Ordonanță

În litigiul

MN, [omissis] Gehrden,

reclamantă și apelantă,

[omissis]

împotriva

Qatar Airways (Q.C.S.C.) [omissis] Frankfurt pe Main,

pârâtă și intimată

[omissis]

Camera 24-a civilă a Landgericht Frankfurt am Main
[omissis], **a decis:**

Suspendă procedura.

Adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene, în temeiul articolului 267 TFUE, următoarele întrebări preliminare cu privire la interpretarea dreptului Uniunii:

1) Regulamentul (CE) Nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 trebuie interpretat în sensul că pasagerul călătorește gratuit în sensul articolului 3 alineatul (3) prima variantă din regulament în situația în care, pentru biletul de zbor, plătește numai taxe și taxe pe transportul aerian?

2) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare:

Regulamentul (CE) Nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 trebuie interpretat în sensul că nu este vorba despre un tarif disponibil (indirect) publicului în sensul articolului 3 alineatul (3) a doua variantă din regulament, în cazul în care zborul a fost rezervat în cadrul unei campanii promoționale a unui operator de transport aerian, limitate din punct de vedere temporal și din punctul de vedere al biletelor disponibile, care a fost deschisă numai pentru o anumită categorie profesională?

3) În cazul în care și răspunsul la cea de a doua întrebare este negativ și se consideră că domeniul de aplicare al Regulamentului (CE) nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 este deschis:

(a) articolul 8 alineatul (1) litera (c) din regulament trebuie interpretat în sensul că între zborul rezervat inițial și anulat și redirectionarea dorită la o dată ulterioară este necesar să existe o legătură temporală?

(b) cum ar trebui eventual delimitată această legătură temporală?

Motive

Reclamanta solicită o redirectionare în temeiul articolului 8 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (CE) nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 (denumit în continuare „Regulamentul 261/2004”).

Reclamanta deținea o rezervare plătită și confirmată la pârâtă în calitate de operator efectiv de transport aerian [omissis] pentru ruta Frankfurt pe Main prin Doha cu destinația Sydney, precum și de zboruri de întoarcere corespunzătoare. Zborul spre Doha trebuia să fie efectuat la 6 august 2021 de unde urma să plece în continuare zborul de legătură spre Sydney la 7 august 2021. Zborul de întoarcere a fost programat pentru 22 august 2021 de la Sydney la Doha cu zbor de legătură spre Frankfurt pe Main pentru 23 august 2021. Reclamanta a rezervat biletele de zbor în cadrul unei campanii promoționale a pârâtei denumite „Teacher Promo”, valabilă pentru o durată foarte limitată de timp. Această campanie a fost adresată numai anumitor categorii profesionale (printre altele, profesori și medici) și limitată la un anumit număr de bilete de zbor (aproximativ 20 000). Potrivit confirmării rezervării, prețul biletului plătit de reclamantă a fost de 197,40 euro. Acest preț a fost constituit din 0,00 euro *ticket fare* (tarif bilet) și 197,40 euro *taxes and carrier imposed fees* (taxe și taxe pe transportul aerian). Din cauza impactului pandemiei de coronavirus, pârâta a anulat zborurile în litigiu. Ulterior, reclamanta a solicitat în primă instanță să se stabilească drept nouă dată de plecare 24 iulie/25 iulie 2022 și ca zborurile de întoarcere să fie efectuate la 13 august/14 august 2022. În prezent, după modificarea acțiunii în apel, reclamanta solicită redirectionare în vara anului 2023. Pârâta refuză redirectionarea.

Amtsgericht Frankfurt am Main (Tribunalul Districtual din Frankfurt pe Main) a respins acțiunea prin hotărârea din 18 iulie 2022 [omissis]. [Detalii privind motivarea Amtsgericht, în care se face trimitere la jurisprudența Oberlandesgericht Köln (Tribunalul Regional Superior, denumit în continuare „OLG” din Köln) menționată mai jos]

Împotriva hotărârii tribunalului districtual, [omissis] reclamanta a formulat apel [omissis]. Ea consideră că articolul 8 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul 261/2004 nu impune nicio legătură temporală între călătoria de plecare și redirectionare. Dimpotrivă, numai pasagerul poate alege data alternativă. Operatorul de transport aerian nu poate decât să invoce lipsa capacităților.

Pârâta solicită respingerea apelului și invocă faptul că potrivit articolului 3 alineatul (3) din Regulamentul 261/2004 acesta nu este aplicabil. Reclamanta a rezervat biletele în cadrul unei campanii promoționale a pârâtei denumite „teacher promo”, valabilă pentru o durată foarte limitată de timp. Ea a trebuit să plătească numai taxe și impozite de transport aerian, ceea ce înseamnă că a achiziționat gratuit biletele de zbor.

Admiterea apelului depinde în primul rând în mod decisiv de aspectul dacă în speță este aplicabil Regulamentul 261/2004.

Reclamanta a achiziționat biletul de zbor în cadrul unei campanii promoționale a pârâtei. Reclamanta a trebuit să plătească numai taxele și taxele de transport aerian denumite în confirmarea rezervării „taxes and carrier imposed fees”. În schimb, *ticket fare* a fost de 0,00 euro. În aceste condiții, instanța ridică mai întâi problema dacă într-un asemenea caz pasagerul călătorește „gratuit” în înțelesul articolului 3 alineatul (3) prima variantă din Regulamentul 261/2004.

În cazul în care răspunsul la prima întrebare este negativ, respectiv că pasagerul nu călătorește gratuit dacă trebuie să plătească numai taxe și impozite, pentru soluționarea apelului este de asemenea relevant dacă campania promoțională „teacher promo” este un tarif redus, care nu este disponibil direct sau indirect publicului.

Zborurile în litigiu au fost rezervate în cadrul acestei campanii promoționale a pârâtei, limitate din punct de vedere temporal și din punctul de vedere al biletelor disponibile, care a fost disponibilă numai pentru o anumită categorie profesională/anumite categorii profesionale.

În hotărârea din 21 octombrie 2021 (X ZR 79/20), Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, denumită în continuare „BGH”) a statuat că un tarif redus acordat de un operator de transport aerian pentru călătoriile de serviciu ale angajaților unei întreprinderi, care a încheiat un acord-cadru corespunzător, este disponibil publicului în sensul articolului 3 alineatul (3) prima teză din Regulamentul 261/2004. Decizia BGH se bazează pe prezumția că un tarif este disponibil publicului dacă este adresat unui număr nedeterminat de persoane, care nu au niciun raport special cu operatorul de transport aerian care depășește o relație (potențială) cu clienții. Un raport special în acest sens există doar atunci când reducerea nu a fost acordată numai în scopul creșterii vânzărilor, al publicității sau al fidelizării clienților, ci în considerarea unei relații de cooperare sau a altei relații de apropiere. În accepțiunea generală, noțiunea de public se referă la un număr nedeterminat de persoane, care nu au nicio legătură specială între ele. Potrivit acestor criterii, un tarif este disponibil publicului și atunci când nu ar putea beneficia de el oricare dintre potențialii clienți. Este în schimb esențial dacă numărul de persoane avute în vedere poate fi suficient determinat, dacă legătura dintre aceste persoane este suficient de caracterizată și dacă pot fi delimitate de publicul general ca grup închis. În ceea ce privește tariful de întreprindere, BGH a statuat că nu există o legătură suficient de strânsă între persoanele favorizate dacă, deși ofertele nu sunt disponibile oricui, categoria persoanelor favorizate are în comun faptul că îndeplinește criteriile stabilite.

Situația este similară și în speță. Campania promoțională nu a fost deschisă oricui, ci numai categoriei de persoane, respectiv categoriei profesionale definite de pârâtă. Instanța ridică astfel problema dacă jurisprudența BGH trebuie aplicată și în prezenta cauză, cu consecința că este vorba despre un tarif accesibil publicului ce permite aplicarea Regulamentului 261/2004.

În speță, instanța pornește de la premisa că campania promoțională pârâtei este un program de fidelizare a clienței în înțelesul articolului 3 alineatul (3) a doua teză din Regulamentul 261/2004.

În cazul unui răspuns negativ la prima și la a doua întrebare de mai sus, respectiv dacă Regulamentul 261/2004 este aplicabil, pentru soluționarea apelului este pertinent și aspectul dacă este necesar ca între redirecționarea în sensul articolului 8 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul 261/2004 și călătoria rezervată inițial trebuie să existe o legătură temporală.

Potrivit jurisprudenței OLG Köln (OLG Köln, hotărârea din 26 februarie 2021 – 6 U 127720; OLG Köln, hotărârea din 6 mai 2022 – 6 U 219/21), în temeiul articolului 5 alineatul (1) litera (a) și articolului 8 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul 261/2004, în cazul anulării unui zbor de către operatorul efectiv de transport aerian pasagerul poate alege între redirecționarea, în condiții de transport comparabile, spre destinația finală, la o dată ulterioară [cât mai repede posibil, a se vedea articolul 8 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul 261/2004], sub rezerva existenței unor locuri disponibile. Din această interpretare rezultă că deși noua rezervare trebuie să fie gratuită, între ea și călătoria inițială trebuie să existe o legătură temporală. Formularea de la articolul 8 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul 261/2004, și anume „redirecționarea, în condiții de transport comparabile, spre destinația finală, cât mai repede posibil” stabilește o legătură temporală clară cu planul de călătorie inițial al pasagerului. Pentru acest motiv, este evidentă interpretarea corespunzătoare a articolului 8 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul 261/2004: „redirecționarea, în condiții de transport comparabile, spre destinația finală, la o dată ulterioară, la alegerea pasagerului, sub rezerva existenței unor locuri disponibile”. OLG Köln ține seama în această privință de finalitatea și scopul normei și argumentează că, prin economia sa, Regulamentul 261/2004 urmărește protecția pasagerilor numai în timpul călătoriei respective. Dispozițiile Regulamentului 261/2004 nu conferă pasagerilor niciun drept necondiționat și gratuit la o nouă rezervare, care nu are nicio legătură cu călătoria planificată, de exemplu la un zbor ulterior călătoriei planificate inițial, într-o perioadă în care călătoriile sunt foarte scumpe. În ceea ce privește articolul 8 alineatul (1) din Regulamentul 261/2004, este vorba, prin analogie, despre un tip de garanție în cazul neexecutării contractului. În cele din urmă, articolul 8 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul 261/2004 conferă de asemenea pentru viitor dreptul la rezilierea contractului, atât timp cât nu a fost încă executat sau dacă nu și-a îndeplinit scopul. Prin urmare, în cazul articolului 8 alineatul (1) literele (b) sau (c) din Regulamentul 261/2004 este vorba în mod corespunzător despre dreptul la executare ulterioară, care este de natura contractului de transport aerian. Un asemenea drept are în principiu legătură cu călătoria planificată inițial. Dacă această legătură necesară există sau nu depinde de împrejurările călătoriei planificate, iar dreptul de a fi transportat trebuie calificat de regulă în temeiul dreptului german ca operațiune fixă relativă. În caz de nerespectare a datei de prestare a serviciului nu intervine imposibilitatea de executare, serviciul putând fi prestat la o dată ulterioară, însă creditorul are dreptul să se retragă din contract. Respectarea datei de prestare a serviciului este totodată atât de importantă încât

este necesar ca operațiunea să fie executată la momentul corespunzător. Care este momentul la care prestația (sosirea) executată cu întârziere nu mai are niciun sens pentru pasager, ne mai valorând astfel executare, fiind deci imposibilă, depinde de planul de călătorie inițial al pasagerului. Același lucru rezultă și din Orientările interpretative ale Comisiei referitoare la Regulamentul 261/2004 (JO 2016 C 214, 5) și din completarea la acestea în contextul Covid-19 (JO 2020 CI 89, 1). Comisia nu consideră în mod cert că dreptul prevăzut la articolul 8 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul 261/2004 poate fi invocat și după mai mulți ani, pentru o cu totul altă călătorie.

În consecință, în speță este exclusă redirectionarea în temeiul articolului 8 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul 261/2004. În prezent, după modificarea acțiunii în apel, reclamanta solicită redirectionare în vara anului 2023. Zborurile inițiale ar fi trebuit însă executate în luna august 2021. Având în vedere o asemenea distanță în timp, luând în considerare jurisprudența OLG Köln, în speță nu se mai poate considera că există o legătură temporală. Cu toate acestea, instanța are îndoieli dacă modul de redactare a normei trebuie interpretat în sensul că între zborul inițial și redirectionare trebuie să existe o legătură temporală ca particularitate nescrisă. Un astfel de indiciu de interpretare nu poate fi în niciun caz identificat în textul normei, motiv pentru care este necesar să se adreseze Curții această întrebare privind interpretarea.

[omissis]